



Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3. Vtrum pater tradiderit eum ad patiendum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

quia longe plura passus fuerat: tum quia delicatioris erat complexionis: tum quia corpus ieiunius, uigiliis, atque laboribus debilitatum habebat; tum potissime, quia passio eius erat pura, scilicet, sine redundancia consolationis: latrones, u. consolabantur, alter spe, alter saltem sua sorte contentus. Ex parte uero deitatis, & anima infirmetas, licet, fuit uoluntaria; quia quandiu uoluit conseruare fortitudinem patientiae, fortis fuit; quam primum aut noluit conseruare, reliquit ipsum corpus sibi; & sic statim ex illatis passionibus directe, a sua uero uoluntate in directe, non prohibendo, cui posset, secuta est mors, non expectata latronum morte.

Inf. q. 48. art. 2. & 3. cor. & 4. contra ea. 55. ad 13. & 16. & op. 3. ca. 214. & Ro. 5. lec. 2. fi. & 1. 5. fi.

AD TERTIUM dicendum, quod Christus simul & uolentiam passus est, ut moreretur, & tamen uoluntarie mortuus fuit: quia uolentia corpori eius illata est, quae tamen tantum corpori eius praeualuit, quantum ipse uoluit.

ARTICVLVS II.

Utrum Christus fuerit ex obedientia mortuus.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod Christus non fuerit ex obedientia mortuus. Obedientia enim respicit preceptum: sed non legitur Christo fuisse preceptum, quod impleteretur. non ergo ex obedientia passus fuit.

¶ 2. Praet. Illud dicitur aliquis ex obedientia facere, quod facit ex necessitate precepti: Christus autem, non ex necessitate, sed uoluntarie passus fuit. non ergo passus est ex obedientia.

¶ 3. Praet. Caritas est excellentior uirtus, quam obedientia: sed Christus legitur ex caritate passus, secundum illud Ephes. 5. Ambulate in dilectione, sicut & Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis. ergo passio Christi magis debet attribui charitati, quam obedientiae.

SED CONTRA est, quod dicitur Philip. 2. Factus est obediens patri usque ad mortem. RESPON. dicendum, quod conuenientissimum fuit, quod Christus ex obedientia pateretur. Primo quidem, quia hoc conueniebat iustificationi humane, ut sicut per unius hominis inobedientiam peccatores constituti sunt multi, ita per unius hominis obedientiam, iusti constituentur multi, ut dicitur Rom. quinto. Secundo, hoc conueniens fuit reconciliationi Dei ad homines: unde dicitur Rom. quinto. Reconciliati sumus Deo per mortem filii eius, in quantum scilicet ipsa mors Christi fuit quoddam sacrificium acceptissimum Deo, secundum illud Ephes. quinto. Tradidit seipsum pro nobis, oblationem & hostiam Deo in odorem suauitatis. Obedientia uero omnibus sacrificiis anteceditur, secundum illud 1. Reg. decimoquinto.

¶ In corpore u. na conclusio: Conuenientissimum fuit, ut Christus ex obedientia pateretur. Probatur tripliciter. Omnia clara sunt in litera. ¶ Memento colligere ex responsione ad primum & tertium, quod Christus sua passione adimpleuit legem totam; caritate quidem & obedientia summa omnia precepta moralia; sacrificio summo sumptus omnia caeremonialia; satisfactione summa tantae poenae, omnia iudicialia. Et si his iunxeris, quod in his tribus clauduntur mandata omnia iuris diuini, iuris naturalis, & iuris positui secundum genus, uidebis quod Christus in sua passione impleuit omnem iustitiam omnis generis iuris, & preceptum.

¶ Super quaest. quadragesima septima articulum secundum.

Melior est obedientia quam uictime: & ideo conueniens fuit, ut sacrificium passionis, & mortis Christi ex obedientia procederet. Tertio, hoc conueniens fuit eius uictoria, quae de morte auctore mortis triumphauit: non enim miles uincere potest, nisi dum ei obediatur: & ita homo Christus uictoria obtinuit per hoc, quod Deo fuit obediens, secundum illud Prou. 21. Vt obediens loquitur uictorias.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Christus mandatum accepit a patre, ut pateretur: dicitur enim Ioan. 10. Potestatem habeo ponendi animam meam, & potestatem habeo iterum sumendi eam, & hoc mandatum accepit a patre meo, scilicet ponendi animam, & sumendi eam. Ex quo, ut Chryl. dicit, non est intelligendum, quod prius expectauerit audire, & opus ei fuerit discere, sed uoluntarium monstrauit processum, & contrarietatem ad patrem susceptionem destruxit: quia tamen in morte Christi lex uetus consummata est, secundum illud quod ipse moriens dixit Ioan. 19. Consummatum est, potest intelligi quod patiendo, omnia ueteris legis precepta impleuit. Moralia quidem, quae in preceptis charitatis fundantur, impleuit in quantum passus est, & ex dilectione patris, secundum illud Io. 14. Vt cognoscat mundus quia diligo patrem, & sicut mandatum dedit mihi pater sic facio, surgite eamus hinc, ad locum passionis: & etiam ex dilectione proximi, secundum illud Gal. 2. Dilixit me, & tradidit semetipsum pro me. Ceremonialia uero precepta legis, quae ad sacrificia & oblationes praecipue ordinantur, impleuit Christus sua passione, in quantum omnia antiqua sacrificia, figure fuerunt illius ueri sacrificii, quod Christus obtulit, moriendo pro nobis. Unde dicitur Coloss. 2. Nemo uos iudicet in cibo aut in potu, aut in parte dici festi, aut neomeniae, quae sunt umbra futurorum: corpus autem Christi, eo scilicet, quod Christus comparatur ad illa, sicut corpus ad umbra. Precepta uero iudicialia legis, quae praecipue ordinantur ad satisfaciendum iniuriam passis, impleuit Christus sua passione, quoniam, ut in Psal. 73. dicitur, quae non rapuit exoluit, permittens se ligno affigi pro populo, quod de ligno homo rapuerat contra Dei mandatum.

AD SECUNDUM Dicendum, quod obedientia etsi importat necessitatem respectu eius, quod praecipitur, tamen importat uoluntatem respectu implementationis precepti, & talis fuit obedientia Christi. Nam ipsa passio & mors secundum se considerata, naturali uoluntati repugnabat: uolebat tamen Christus Dei uoluntatem circa hoc implere, secundum illud Psal. 39. Vt facerem uoluntatem tuam Deus me uolui. Unde dicebat Mat. 26. Si non potest transire a me calix iste, nisi bibam illum, fiat uoluntas tua.

AD TERTIUM Dicendum, quod eadem ratione Christus passus est ex caritate & obedientia, quia & precepta charitatis ex obedientia impleuit, & obediens fuit ex dilectione ad patrem praecipientem.

ARTICVLVS III. Utrum Deus pater tradiderit Christum passioni.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod Deus pater non tradiderit Christum passioni. Iniquum enim & crudele uidetur esse, quod innocens passioni & morti tradatur: sed sicut dicitur Deut. 32.

¶ Super quaestione quadragesima septima articulum tertium.

¶ Titulus clarus. ¶ In corpore u. na conclusio: Deus pater tradidit tripliciter Christum. Passio. Probatur: Christus passus est ex obedientia patris. ergo.

Et declarat conclu-
sio quò ad omnia
membra, i. ordina-
tionem, inspirationem,
non protectionem;
hæc enim tria inferuntur
ex obedientia or-
dinatam obedientiam
huiusmodi inerti
in preceptore inthi-
tionem, in obediente
in inspirationem, in exe-
quutore permissio-
nem.
¶ In responsione ad
primum, nota quod
illa propositio, inno-
centem hominem pas-
sioni & morti trade-
re inuitum, est impiu-
& crudele, inelligi-
tur absolute & non
in ordine ad Deum,
cuius sunt uita &
mors, qui potest abs-
que impietate & cru-
delitate innocentem,
inuitum tradere pas-
sioni & morti, sicut
potest pro libito tale
amillare. Vitur au-
tem Actor propositio-
ne ista tractando
de Deo, ut ostendat
quòd traditio Christi
in mortem ab ipso
Deo non est secundum
se absolute iniusta:
quia non inuitus, sed
uoluntarius traditus
est in mortem, ipòte
obediens Deo ad hoc.
Dei uique Deum nõ
omnipotentia sua uti
in traditione huius-
modi, qui deficiat
uincit diabolum non
potentia, sed iustitia:
& propterea usus est
suaui dispositione,
tradendo Christum
uoluntarium ad hu-
iulmodi obedientiam.

Deus fidelis, & absque ulla iniqui-
tate, ergo Christum innocentem
non tradidit passioni & morti.

¶ 2 Præter. Non uidetur quòd ali-
quis a seipso, & ab alio morti tra-
datur: sed Christus tradidit semet
ipsum pro nobis, secundum quod
dicitur Isa. 53. Tradidit in mor-
tem animam suam. non ergo uide-
tur, quòd Deus pater eum tradi-
derit.

¶ 4 Præter. Iudas uituperatur, ex eo
quòd tradidit Christum Iudæis,
secundum illud Ioan. 6. Vnus ex
uobis diabolus est; quod dicebat
propter Iudam, qui eum erat tradi-
diturus. Similiter etiam uituperan-
tur Iudæi, qui eum tradiderunt Pi-
lato, secundum quod ipse dicit
Ioan. 18. Gens tua, & pontifices tui
tradiderunt te mihi. Pilatus etiã
tradidit ipsum, ut crucifigeretur,
ut habetur Ioan. decimonono.
non est autem participatio iustiti-
æ cum iniquitate, ut dicitur 2. ad
Corin. 6. ergo uidetur quod Deus pa-
ter non tradiderit Christum pas-
sioni.

SED CONTRA est, quod dicitur
Ro. 8. Proprio filio suo non
pepercit Deus, sed pro nobis om-
nibus tradidit illum.

RESPON. Dicendum, quòd
(sicut dictum est *) Christus pas-
sus est uoluntarie ex obedientia
Patris, unde secundum tria, Deus
pater tradidit Christum passio-
ni. Vno quidem modo, secundum
quòd sua æterna uoluntate præor-
dinauit passionem Christi ad hu-
mani generis liberationem, secun-
dum illud, quod dicitur Isa. 53:
Dominus posuit in eo iniquita-
tem omnium nostrum. & iterum,
Dominus uoluit conterere eum

in infirmitate. Secundo, in quantum
inspirauit ei uoluntatem patiendi pro
nobis, in fundendo ei charitatem.
unde ibidem sequitur, Oblatus est,
quia uoluit. Tertio, non protegendo
eum a passione, sed exponendo
persequentibus, unde & legitur
Mat. 26. uiginti moseptimo, quod
pendens in cruce Christus dicebat,
Deus meus, Deus meus, ut quid
dereliquisti me? quia scilicet potestati
persequentium eum exposuit, ut
August. * dicit, de gratia noui
testamenti.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod
innocentem hominem passioni & morti
tradere contra eius uoluntatem, est
impium & crudele: sic autem Deus
pater Christum non tradidit, sed
inspirando ei uoluntatem patiendi
pro nobis. In quo ostenditur & Dei
seueritas, qui peccatum sine
pœna dimittere noluisset (quod
signat Apostolus dicens, Proprio
filio suo non pepercit) & bonitas
eius in eo, quod eum homo suffi-
cienter satisfacere non posset per
aliquam pœnam quam patere-
tur, ei satisfactorem dedit, quod
signauit Apostolus dicens, Pro
nobis omnibus tradidit illum. &
Rom. 3. dicit, Quem scilicet
Christum, proposuit Deus
propitiorem per fidem in sanguine
ipsius.

AD SECUNDUM dicendum, quod
Christus secundum quod Deus,
tradidit semetipsum in mortem
eadem uoluntate & actione, qua
& Pater tradidit eum: sed in quantum
homo, tradidit seipsum uoluntate
a Patre inspirata. unde non est
contrarietas in hoc, quod Pater
tradidit Christum, & ipse tradidit
semetipsum.

AD TERTIUM dicendum, quod
eadem actio diuersimode iudicatur
in bono uel in malo, sicut quod ex
diuersa radice procedit. Pater enim
tradidit Christum, & ipse semetipsum,
ex charitate, & ideo laudantur:
Iudas autem tradidit ipsum ex
cupiditate, Iudei autem ex inuidia,
Pilatus ex timore mundano, quo
timuit Cæsarem, & ideo ipsi
uituperantur.

ARTICVLVS IIII.

Utrum fuerit conueniens, Christum
pati à Gentilibus.

AD QUARTUM sic procedit.
Videtur, quod non fuerit
conueniens, Christum pati a Gen-
tilibus: quia enim per mortem
Christi homines erant a peccato
liberandi, conueniens uidebatur,
ut paucissimi in morte eius pec-
carent. Peccauerunt autem in morte
eius Iudei, ex quorum persona
dicitur Mar. 21. Hic est heres, ueni-
te occidamus eum. ergo uidetur
conueniens fuisse, quod in pecca-
to occisionis Christi gentiles nõ
implicarentur.

¶ 2 Præterea. Veritas debet re-
spondere figuræ: sed singularia
sacrificia ueteris legis non
gentiles, sed Iudei offerebant.
ergo neque passio Christi, quæ
fuit uerum sacrificium, impleri
debeuit per manus gentilium.

¶ 3 Præ. Sicut dicitur Ioan. 5. Iudæi
queriebant Christum interficere,
non solum quia soluebat sab-
bathum, sed quia patrem suum
dicebat Deum, æqualem se Deo
faciens: sed hoc uidebatur esse
solum contra legem Iudæorum,
unde & ipsi dicunt Ioan. 19. Se-
cundum legem debet mori, quia
filius Dei se fecit. uidetur ergo
conueniens fuisse, quod d
Christus non a gentilibus, sed a
Iudeis pateretur, & falsum esse
quod dixerunt, nobis non licet
interficere quemquam, cum
multa peccata secundum legem
morte puniantur, ut patet Leu. 20.

SED CONTRA est, quod ipse dominus
dicit Mat. 20. Tradent eum gen-
tibus, ad illudendum, & flagel-
langum & crucifigendum.

RESPON. Dicendum, quod in ipso
modo passio nis Christi præfiguratus
est effectus ipsius. Primò enim
passio Christi effectum salutis
habuit in Iudæis, quorum pluri-
mi in morte Christi baptizati
sunt, ut patet Actuum secundo &
tertio. Secundo uero Iudæis
prædicantibus, effectus passio-
nis Christi transiit ad gentes.
& ideo conueniens fuit ut
Christus a Iudæis pati inciperet,
& postea Iudæis tradentibus,
per manus gentilium eius passio
finiretur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod
Christus ad ostendendam
abundantiam charitatis sue, ex
qua patiebatur, in cruce positus
ueniam persecutoribus postu-
lauerit. & ideo ut huius petiti-
onis fructus ad Iudeos &
gentiles perueniret, uoluit
Christus ab utriusque pati.

¶ Super Quaestio-
nis quadragesimæ
prima articulum
quartum.

Titulus clarus.
In corpore
unica con-
clusio: Conueniens
fuit, ut Christi passio
a Iudæis inciperet, &
mediantibus ipsis p
gentiles finiretur. Pro-
batur: Conuenieter
effectus passionis
præfiguratus est in
mò ipsius passionis:
sed fructus ideo
in Iudæis, & p ipsos
puenit ad gentes. er-
go conueniens modus
fuit, ut Christi passio
a Iudæis inciperet, & p
gentes finiret.

Accept.

In epist. 150.
c. 16. & 10.
c. 1.

AD